

Fågelrapport för Dalarna 2003

Magnus Elfving, Anders Hans, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Yngve Hareland, Yngve Johansson, Gittan Mattsson samt Magnus Strömberg.

Härmed presenteras fågelrapporten för år 2003 från Dalarnas rapportområde. Den följer den rapporteringsguide som var införd i Fåglar i Dalarna nr 4, 2002 och bygger på ca 3 850 datalagda rapporter vilket är en minskning med 4 % sedan år 2002. Ungefär 85 % av inrapporteringen är gjord via Svalan som finns på Internet. Som ansvariga för arbetet med Svalan har Anders Hans och Lars Hansson fungerat.

Ca 220 rapportörer och medobservatörer har bidragit till årets rapport och utan deras insats skulle denna sammanställning inte ha varit möjlig att göra. Alla rapportörer tackas

härmed för sina mycket värdefulla bidrag till kunskapen om Dalarnas fågelfauna.

En nyhet i årets rapport är att observationer gjorda från Högjärnsområdet samt från delar av Södra Hörken (dvs den del av Ludvika kommun som hör till landskapet Västmanland) inte särskiljs från övriga rapporter. En annan nyhet är uppställningen av arter som följer de regler som Sveriges Ornitologiska förening fastställde i slutet av året.

Som rapportmottagare under år 2003 har Lars-Göran Hansson fungerat med hjälp av de sammanställare som finns i varje kommun.

För adresser till dessa se Fåglar i Dalarna nr 4, 2002.

Årets rapport till Fåglar i Dalarna har skrivits av

Gittan Mattsson	Svanar - storkar
Yngve Hareland	Rovfåglar, labbar - alkor
Lars-Göran Hansson	Vadare, ugglor - spettar, inledning
Yngve Johansson	Piplärkor - trastar
Magnus Strömberg	Sångare - sparvar
Magnus Elfving	Artanalyser

Pelle Adenäs Faktaundersökning

Teckenförklaringar

En asterisk (*) framför artnamnet betyder att samtliga fynd är granskade och godkända av regionala rapportkommittén (RRK). Står asterisken framför ett visst fynd är det men inte de övriga behandlade på samma sätt. Två asterisker (***) visar att Sveriges ornitologiska förenings raritetskommitté (RK) har behandlat fyndet. Ett (F) efter ett granskat fynd anger att det finns belagt med foto och på samma sätt anger ett (B) att låtet finns inspelat. En asterisk (*) före en observatörs namn anger att det är den personen som upptäckt fågeln. Detta är bara angivet på arter som granskats av RRK eller RK.

Längst bak i rapporten återfinns rapporter som är bordlagda, under behandling och underkända. Har du mera information om fynd under behandling eller sådana som underkännts pga brist på beskrivning så skicka in dessa till RRK snarast.

Arter som enligt rapporteringsguiden skall beskrivas men där ingen beskrivning kommit in underkänns ett år efter rapporttillfället.

Bokstaven inom parantes efter artnamnet anger artens nuvarande status i området. H =

regelbunden häckfågel, h = tillfällig häckfågel, F = uppträder regelbundet under flyttningen, T = tillfällig (men ofta årlig) gäst, anträffad i mer än 100 ex. Siffrorna som ibland ersätter bokstaven anger antalet fåglar före respektive under år 2003. Från år 2000 gäller dock dessa siffror enbart för landskapet Dalarna och inte hela rapportområdet (dvs exklusive Högjärns/Södra Hörkenområdet). Dessa summer har även justerats retroaktivt.

Rapporter och andra frågor angående RRK:s arbete skickas till
Lars-Göran Hansson,
Ålygatan 28 A, 792 32 Mora.
Använd gärna e-post
nlg.hansson@swipnet.se

Fågelåret 2003

Landskapet berikades med en ny art under år 2003, nämligen svartnäbbad islom. Ytterligare en ny art rapporterades under 2003 men fynden av mindre skrikörn är under behandling hos RK och kommer på grund av detta inte med i årets rapport. Fyndet av islommen samt att amerikansk kricka fick artstatus under året innebär att 307 arter tillhörande kategori A-C noterats i landskapet. Antalet A-C arter inom hela rapportområdet ökade till 312. Bland övriga fynd av ovanliga fåglar kan nämnas fjällgås, ringand, rostand, ägretthäger, aftonfalk, klykstjärtad stormsvala (fynd under 2002), vitvingad tjärna, större piplärka, svartthakad buskqvätta, trastsångare och taigasångare. Ingen ny häckart för landskapet hittades under året.

Lappugglan, vars bild inleder Fågelrapporten, är en av de arter som uppmärksammas speciellt i årets rapport (sid 30-31). Övriga är spetsbergsgås/biäsgås (sid 10-12), härfågel (sid 32-33), skärpiplärka (sid 35-36) samt turduva (sid 28-29). Årets riksinventeringsart, backsvala, återfinns på sid 35.

Knölsvan *Cygnus olor* (H)

Konstaterade häckningar: På 13 platser har häckningar rapporterats med sammanlagt 31 boplatser. Samtliga från Dalarnas södra delar utom 2 häckningar i Myckeln, Älvdalen (Magnus Åström).

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus* (T,8)

Vårfynd: 2 ad Uppbojtjärn, Säter 29.3 (Mikael Ohlson m fl). 1 ex Naglarby, Säter/Yttere Svärdsjö, Borlänge 30.3 (Carina Wallbom, Lars B Nilsson, Håkan Sandin). 1 ad Sörbogrundet, Hedemora 31.3 (Berndt Söderlund m fl). 1 ad Trollbosjön, Hedemora 6.4–13.4 (Berndt Söderlund, Håkan Olsson m fl). 1 ex Backa/Danholn, Falun 12.4–14.4 (Kalle Bergström, Gittan Mattsson m fl). 1 ad Flinesjön, Hedemora 13.4 (Gittan Mattsson, Lotta Bonde). 1 ex Bullsjön, Malung 19.4–20.4 (Janne Dahlén, Per Lif, Anders Hans). Första fyndet i Malungs kommun.

Inga höstfynd finns inrapporterade.

Sångsvan *Cygnus cygnus* (H)

Häckningar kommunvis. Avesta: 1 par Österviken (Berndt Söderlund). Hedemora: 1 par Flinesjön (Berndt Söderlund). Ludvika: 2 par Hötjärn (Sten-Erik Bohlin, Bertil Rahm). 1 par Norsen (Sten-Erik Bohlin). 2 par Jan Matts dammen (Sten-Erik Bohlin, Bertil Rahm). Falun: 1 par med 3 pull Årtsjön, Bjursås (Hans-Olov Bond). Leksand: 1 par Lundbjörkatjärn (Anders Hans, Caj Runesson m fl). Malung: Misslyckat häckningsförsök i Grantjärn (Bertil Helmersson). Älvdalen: 1 par Övre Glysjön, Särna (Anders Hans, Magnus Åström m fl). Stora ansamlingar under våren: 520 ex Sonnboviken, Avesta 24.3–28.3 (Berndt Söderlund). 1300 ex i hela Hovranområdet, Hedemora 25.3 (Jan-Erik Westlund). 550 ex rast Flinesjön, Hedemora 29.3–13.4 (Berndt Söderlund, Mikael Ohlson m fl).

Stora ansamlingar under hösten: 500 ex Hedemora 22.11 (Jan-Erik Westlund).

Sädgås *Anser fabalis* (H)

En konstaterad häckning i Nornäs, Älvdalen (Curt Carlqvist).

Fynd av stora flockar under våren: 240 ex Sonnboviken, Avesta 14.3 (Berndt Söderlund). Som mest räknades 1100 ex runt Hovranområdet. Hedemora 25.3 (Jan-Erik Westlund). Stora flockar fanns i Hovranområdet mellan 21.3–15.6 (Sten-Erik Bohlin, Thorild Jonsson m fl).

Fynd av stora flockar under hösten: Som mest 125 ex 21.9–20.11 i Hovran området, Hedemora (Berndt Söderlund, Torbjörn Jansson)

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus* (T,>33)

Vårfynd: Som mest rastade 7 ex Näs Kungsgård, Hedemora 16.3–13.4 (Berndt Söderlund, Yngve Johansson m fl). Därefter sågs 2-3 ex i området fram till den 1.5 (Eddine Hodi, Yngve Johansson m fl). 2 ex Aspan, Säter 30.3–1.5 (Eddine Hodi, Yngve Johansson). 2 ex Tisjökölen, Malung 1.6 (Janne och Börje Dahlén).

Höstfynd: På morgonen den 21.9 observerades 18 ex Lindånget, Orsa (Cecilia Fahlén, Lars Hansson). Vid 18-tiden samma dag sågs samma flock vid Sundet, Leksand (Anders Hans). Om de 19 ex som sågs vid Österfors, Gagnef 23.9 (Arne Reldin, Britta Wallbom) är samma flock går ej säkert att fastställa. 1 ex Yttere Svärdsjö, Borlänge 26.9 samt Våbäck, Säter 27.9 (Yngve Johansson). 2 IK Bullsjön, Malung 19.10 (Ulla, Börje och Janne Dahlén).

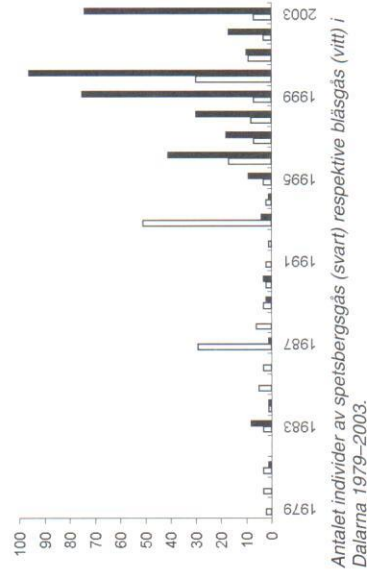
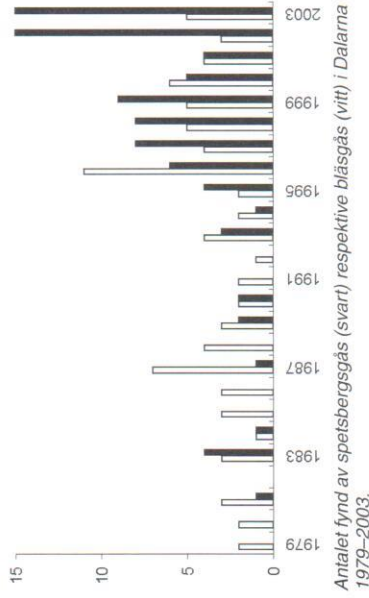
Bläsgås *Anser albifrons* (T,>10)

Våren 2003 observerades 9–11 ex att jämföra med 1 vårfynd 2002!

Vårfynd: 1 ex Flinesjön, Hedemora 25.3 (Jan-Erik Westlund). 4 2K Uppbo, Säter 30.3 (Mats Jansson, Anna Hydén). 1 ex Limsjön, Leksand 24.5–26.5 (Anders Hans, Håkan Olsson m fl). 2 2K Kumbelnäs, Våmhus, Mora 26.5 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). 2 2K Siljansnäs, Leksand 27.5 (Anders Hans). 1 ex Flinesjön, Hedemora 29.5 (Håkan Olsson, Nils-Erik Björkbacka m fl).

Höstfynd: 1 ad Hötjärn, Ludvika 3.9 (Bertil Rahm, Bo Hultgren m fl).

Totalt har 88 fynd av 202 ex gjorts av bläsgås och 87 fynd av 354 ex gjorts av spetsbergsgås i Dalarna. Längre var spetsbergsgåsen en raritet och endast 12 fynd hade gjorts till och med 1992, att jämföra med 40 för bläsgås. Men sedan ändrades bilden markant. Av någon anledning började spetsbergsgåsen dyka upp mer regelbundet och ibland i större flockar. De största flockarna ligger på 27 ex -96, 18 ex -98, 32 ex -99, 80 ex (!) -00 och 19 ex -03, samtliga gjorda från de sista dagarna i september till slutet av oktober. För bläsgåsen har utvecklingen legat relativt stabilt med en svagt ökande trend. Dock är det svårt att säga om denna ökning verkligen är reell eller om den är en konsekvens av ökad ornitologisk aktivitet. Fynd av tre större flockar har gjorts, 17 ex -87, 45 ex -93 och 24 ex -00, även dessa gjorda på hösten från mitten av oktober till första november.

Fördelningen för de båda arterna säsongsmässigt är förbluffande lika. Sedan -79 har 55 vårfynd av båda arterna vardera gjorts och 32 höstfynd av bläsgås respektive 34 för spetsbergsgås. Det verkar som höstfynd görs mer frekvent i de norra delarna av landskapet medan vårfynd är mer frekventa i de södra. Spetsbergsgåsen är tydligt vanligare än sin vitblåsade släkting i västra och norra Dalarna vilket inte är förvånande då framför allt höstfågeln från Island och Grönland borde kunna ta en sväng in över landet. Helt riktigt är de flesta fynden från dessa trakter också höstfåglar.

En lika väntad geografisk fördelning är de många fynden av bägge arterna i Hedemora. Denna "gässens kommun" har mer än 4 gånger fler fynd av bläsgås och nästan 6 gånger fler

fynd av spetsbergsgås än någon annan kommun. På andra plats kommer Borlänge tätt följt av Leksand.

	Avesta	Hedemora	Smedjebacken	Ludvika	Säter	Borlänge	Falun	Gagnef	Vansbro	Leksand	Rättvik	Malung	Mora	Orsa	Älvdalen
Spetsbergsgås	4	41	4	4	3	7	4	2	1	6	1	6	2	4	0
Bläsgås	8	43	2	2	3	10	0	1	0	10	0	1	2	3	0

Kommunvis förekomst av spetsbergsgås och bläsgås 1973–2003.

*Fjällgås *Anser erythropus* (L3,1)

1 ad Duvåker, Hedemora 30.3–12.4 (F) (Anders Hans, Nils-Erik Björkbacka, Carina Wallborn m fl). Därefter flyttade sig fågeln till Flinesjön där den stannade kvar hela sommaren och observerades sista gången 7.9 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka, Håkan Olsson m fl). Fågeln var omärkt men det faktum att den översomrade gör ändå att man kan fundera över ursprunget.

Grågås *Anser anser* (H)

14 ex observerades i Malung under mars-maj, vilket är fler fynd än någon gång tidigare i den kommunen. Arten fortsätter att expandera och troligen häckar den även inom Smedjebackens och Ludvika kommuner.

Kommunvis fördelning av häckande par: Hedemora: 30 pull observerades vid Flinesjön (Berndt Söderlund). Säter: 1 par Fårans utlopp (Gunnar Bäck, Yngve Johansson, Eddine Hodi). Borlänge: 1 par Vassjön (Gunnar Bäck). 3 par Bullerforsen (Bengt Eriksson). 1 par Glöttret (Yngve Johansson, Eddine Hodi). Falun: 1 par med 4 pull Sörbo, Aspeboda (Börje Pettersson). Leksand: 1 par Limsjön (Anders Helander). Det här speglar inte det verkliga antalet par i Limsjön. Det totala antalet häckningar är betydligt högre än vad som anges.

Vinterfynd dec-feb: 1 ex Brunna, Hovran, Hedemora 8.12–9.12 (Yngve Johansson, Eddine Hodi, Berndt Söderlund).

Vitkindad gås *Branta leucopsis* (h/T)

Vår och sommar: Totalt gjordes 10 observationer på sammanlagt 29 ex på spridda ställen i landskapet under perioden 20.3–3.8.

Fynd från Hedemora, Borlänge och Malung dominerar. Ungefär hälften av fynden avser ensamma fåglar, som mest har 4 ex iakttagits samtidigt.

Höst: Under sept-nov observerades 11 ex i Säter, Borlänge, Gagnef. Årets sista var 1 ad vid Sanda, Mora 16.11 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Magnus Åström).

Prutigås *Branta bernicla* (T,3)

Få observationer av prutigås i landskapet 2003.

Vår: Ett mycket tidigt exemplar sträckte Sjöarberget, Malung 26.2 (Janne Dahlén). 1 ex Gagnef 11.4–12.4 (Lars B Nilsson, Yngve Johansson m fl). Fågeln i Malung utgör det första vinterfyndet i Dalarna.

Höst: 1 ad Orsa camping, Orsa 10.9–13.9 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson, Daniel Åslund m fl).

Gåshybrider

Under senare år har antalet fynd av gåshybrider ökat. Främst gäller det blandning mellan grågås och kanadagås men även flera fynd av kanadagås och vitkindad gås har noterats. Rrk uppmanar alla som sett dylika hybrider att rapportera dessa. Det kan nämnas att den hybrid mellan kanadagås och vitkindad gås som sågs i Borlängetrakten under 2002 även sågs där i år.

*Rostand *Tadorna ferruginea* (6,1)

1 ex rast Starbotornet, Flinesjön, Hedemora 9.5–11.5 (F) (*Jan-Erik Westlund, Håkan Sandin, Anders Hans m fl). Det 7:e fyndet i Dalarna. Senast arten sågs i landskapet var 1997.

Ursprunget på fågeln kan diskuteras. Mest troligt är kanske att den kommer från den förvildade populationen i centraleuropa och bör därmed klassas i kategori C, men varken en förrymd parkfågel (D) eller en spontant uppträdande fågel (A) kan uteslutas. Av de tidigare fynden har fåglarna 1994 och eventuellt även 1990 ansetts som spontana medan de övriga ansetts som förrymda.

Gravand *Tadorna tadorna* (T)

1 par Fornbybanken, Leksand 8.4 (Anders Hans). 3 ex Masugnen, Falun 14.4 (Gittan Matsson, Yngve Johansson).

Inget höstfynd vilket hör till ovanligheterna.

[Mandarind *Aix galericulata*

1 par Vika, Mora 27.5 (Lena Broman, Lars Hansson, Cecilia Fahlén). Paret stannade kvar in i juni.

Bläsand *Anas penelope* (H)

Stora flockar på mer än 100 uppehöll sig i Siljansområdet under april-maj: 210 ex Lindånget, Orsa 24.4 (Lars Hansson, Magnus Strömberg, Cecilia Fahlén). 150 ex Vattnäs, Mora 25.4 (Caj Runesson). 114 ex Olsnäsaviken, Leksand 26.4 (Anders Hans, Lars Hansson). 350 ex rast Bäcka Mora 3.5–4.5 (Lars Hansson, Kjell Westerdahl m fl).

Vinterfynd dec-feb: 5 ex Åmåsäng, Mora 2.12 (Daniel Åslund).

Snatterand *Anas strepera* (h/T, 35)

En snatterandrik vår med totalt ca 35 individer mellan 6.4–9.6.

Värobservationer fördelade kommunvis: Hedemora: 1 hane Fatburen 18.4 (Hans-Olov Bond, Yngve Johansson, Håkan Olsson). Ludvika: 1 hane Lisjön 19.4 (Stefan Oscarsson), ovanligt med såpass västlig observation i Dalarna. 3 ex Hötjärn 24.4 (Bertil Rahm). 1 hane Hötjärn 9.6 (Bertil Rahm). Borlänge: 3 ex Ovandal 14.4–18.4 (Yngve Johansson, Eddine Hodi m fl). 4 ex Stora Holmsjön 16.4–26.4 (Yngve Johansson, Anders Hans, Håkan Olsson m fl). 1 hane Dalvik 27.4 (Gunnar Bäck). Falun: 1 par Kyrkbyfjärn 15.4 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 1 par Kyrkbyfjärn 14.5 (Yngve Johansson). Leksand: 1 hane Insjön 6.4–13.4 (Anders Hans, Lars Hansson m fl). Mora: 1 par Legranäs 18.4 (Cecilia Fahlén, Lars-Göran Hansson). 1 par Sundet, Sollerrön 20.4 (Cecilia Fahlén). 3 ex Vattnäs, 20.4–2.5 (Lars Hansson, Magnus Strömberg, Cecilia Fahlén). 1 hane Tingsnäs udde 24.4 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). 1 par Sanda 4.5 (Lars Hansson). Orsa: 1 hane Orsa camping 15.4 (Lars Hansson). 1 hane Lindånget 19.4–25.5 (Lars Hansson, Magnus Åström, Daniel Åslund m fl).

Höstobservationer: 1 honfärgad Stora Holmsjön, Borlänge 3.8 (Yngve Johansson). 3 ex Limsjön, Leksand 15.8 (Lotta Adehed). 1 ex Brunnsjön, Hedemora 23.10 (Berndt Söderlund). Arten har häckat i Limsjön, Leksand vid ett tillfälle men nästa häckning är nog inte långt borta.

Kricka *Anas crecca* (H)

Stora ansamlingar: i Stora Holmsjön Borlänge, Färnviden, Falun, Olnäsviden Leksand, Vattnäs och Sundet Sollerön, Mora samt Lindängen, Orsa uppehåll sig flockar på 100-290 ex under perioden 18.4-1.5. I Hovranområdet, Hedemora sågs som mest 410 ex Sörbogrundet 18.4-4.5 (Berndt Söderlund).

Vinterfynd dec-feb: 1 hona Falun 2.1 (Bertil Sjöblom).

***Amerikansk kricka** *Anas carolinensis* (7,2)

1 hona Stora Holmsjön, Borlänge 16.4-22.4 (F) (*Yngve Johansson, *Eddine Hodi m fl). 1 hona rast Tisjökölen, Malung 24.5 (*Janne Dahlén, Börje Dahlén, Bertil Helmersson). Första fyndet av arten i Malung.

Gräsand *Anas platyrhynchos* (H)

Stora flockar: 1250 ex Östanforsån-Faluån-Slussen, Falun 12.1 (Lars Wallström). Varje år övervintrar ett stort antal gräsänder i Faluåns vattensystem.

Sjärtand *Anas acuta* (h)

Vinterfynd nov-mars: Tidig vårobs 1 hona Flinesjön, Hedemora 29.3 (Berndt Söderlund, Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka m fl). Sen höstobs: 1 ex Sörbogrundet, Hedemora 2.11 (Berndt Söderlund).

Årta *Anas querquedula* (H)

Ett fynd i västerdalarna, nämligen 1 hona Hallsjöviden, Malung 5.5 (Börje och Janne Dahlén)

För övrigt inga anmärkningsvärda fynd av arten under året.

Skedand *Anas clypeata* (H)

En konstaterad häckning i Limsjön, Leksand 29.7 (Yngve Hareland).

Brunand *Aythya ferina* (H)

En flock >10, med största antal på 15 hannar observerades i Jan Mattsdammen, Ludvika 1.8-28.9 (Bertil Rahm, Sten-Erik Bohlin m fl).

Vinterfynd nov-mars: 1 hona Utsund, Avesta 21.11 (Berndt Söderlund). 1 hona Brunna, Hedemora 29.11 (Berndt Söderlund).

****Ringand** *Aythya collaris* (1,1)

1 hona Bäcka, Mora 3.5-9.5 (*Anders Hans, *Lars Hansson m fl) samt Lindängen, Orsa 4.5-5.5 (*Per Ax, Lars-Göran Hansson, Lars Hansson m fl). Det var samma hanne som gjorde en mindre utflykt till Orsa, men återkom till Mora innan han försvann för gott. Detta är andra fyndet av ringand i Dalarna. Tidigare observation 1 hona Siljansnäs 8.5 1996. Nämnas bör att ytterligare en hanne sågs i Jan-Matts damm, Ludvika 20-30.5 1995 men det tillhör som bekant Västmanland.

Aythyahybrid Troligen *Aythya collaris/fuligula*

I dykandshanne som troligen var en hybrid mellan ringand och vigg sågs i Stora Holmsjön, Borlänge 25.4 (Nils-Erik Björkbacka m fl). Denna typ av hybrid har endast observerats 2 ggr tidigare i landet.

Vigg *Aythya fuligula* (H)

Stora ansamlingar vår: 150 ex Bäcka, Mora 3.5 (Lars Hansson, Johan Råghall m fl). Det var i denna flock som landskapets andra ringand uppehöll sig.

Stora ansamlingar höst: 53-63 ex Jan Matts dammen, Ludvika 29.7-24.9 (Bertil Rahm, Sten-Erik Bohlin).

Vinterfynd dec-feb: 1 ex Fredriksberg, Ludvika 24.2 (Per Hansson). Som mest 10 ex i Mora 1.12-14.12 (Daniel Åslund, Cecilia Fahlén, Lars Hansson m fl). 5 ex Myckeln, Älvdalen 4.12-14.12 (Magnus Åström). 1 hona Brunna, Hedemora 15.12 (Berndt Söderlund).

Anmärkningsvärt med flera decemberfynd långt norrut i landskapet, något som för övrigt gäller flera andra dykänder också.

Bergand *Aythya marila* (H)

Under vårsträcket observerades 10 individer mellan 24.4-14.5. 2 hannar sågs under häcknings-såsong i Rössjöarna, Älvdalen 25.6 (Stefan Berg).

Höststräcket var som vanligt större med sammanlagt 69 individer. Av dessa observerades 4 honf Långlet, Mora som låg kvar ända in i mitten av december 12.11-17.12 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Caj Runesson). Största ansamlingen under hösten var 25 ex Rössjöarna, Älvdalen 10.9 (Kjell Westerdahl).

Ejder *Somateria mollissima* (T)

Ett av de sämsta åren för arten i landskapet. 1 ex Masugnen, Falun 16.4-18.4 (Lotta Bonde, Gittan Matsson m fl). 2 hannar sträkte NV Tandövarden, Malung 5.5 (Janne Dahlén).

Alfågel *Clangula hyemalis* (F)

Ett normalt år med 10-tal obsar av rastande fåglar både höst och vår.

Vår: 1 par Sandnäsudden, Rättvik 20.4 (Per Ax). 4 ex Lisselheds Badplats, Orsa 20.4 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). 3 hannar Näset, Falun 21.4 (Lars Wallström, Gittan Matsson m fl).

Höst: 5 ex Vonsnäsudden, Mora 15.10 (Daniel Åslund, Lars Hansson). 1 honf Färnäs, Mora 24.10-8.12 (Daniel Åslund, Anders Hans m fl). 1 hona Bonäs, Mora 15.11-20.11 (Caj Runesson, Cecilia Fahlén, Lars Hansson). 3 ex Kråkberg, Mora 20.11 (Cecilia Fahlén).

Sjöörrer *Melanitta nigra* (H)

Konstaterade häckningar: 7 honor och 40 pull observerades Rössjöarna, Älvdalen 26.7-september (Conny Trogen, Andreas Trogen, Magnus Åström). 2 honor med 9 pull Harrisjöarna, Älvdalen (Conny Trogen, Andreas Trogen).

Stora ansamlingar vår: 53 ex Brunnsjön, Hedemora 1.5 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). Stora ansamlingar höst: 30 ex Rössjöarna, Älvdalen 10.9 (Kjell Westerdahl), bland dessa bl a 1 hona med icke flygga ungar. 60 ex Sundet, Mora 16.10 (Daniel Åslund). 27 honf Insjön, Leksand 18.10 (Håkan Olsson). 25 ex Åmäsäng, Mora 18.10 (Lars Hansson, Daniel Åslund). Vinterobservationer dec-feb: 1 ex Vattnäs, Mora 4.12 (Cecilia Fahlén). 1 honf Kulåra Mora 6.12 (Lars Hansson, Caj Runesson). 1 ex Legranäs, Mora 7.12 (Per Ax).

Gråhakedopping *Podiceps griseogenus* (h)

1 ex Fåburen, Hedemora 1.5–14.6 (Yngve Johansson, Berndt Söderlund m fl). 1 ex Fullsta, Avesta 1.5 (Bo Persson). 3 ex Idre kyrka, Älvdalen 9.5 (Per Lif). 1 ex Viggen, Hedemora 15.5 (Lotta Bonde). 1 ex samt 2 par som byggde bo Bingsjön, Rättvik 17.5–31.7 (Hans Malmsten, Lotta Bonde, Anders Hans). Ingen konstaterad häckning för första gången sedan 1998.

Svarthakedopping *Podiceps auritus* (H)

Häckningar kommunvis: Borlänge: 1 par Vassjön, Sör Amsberg (Gunnar Bäck m fl). Rättvik: 1 par Glistjärn (Mats Björklund, Christer Larsen). Mora: 2 par med vardera en unge Vinås (Magnus Strömberg, Caj Runesson). Orsa: 3 par Namnlösen (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). Malung: 1 par med 2 ungar, Gällingsföjtjärnen (Börje Dahlén). Älvdalen: 1 par Övre Glysjön, (Yngve Johansson, Håkan Sandin). Ett bra häckningsår!

***Klykstjärtad stormswala** *Oceanodroma leucorhoa* (2,1)

Tillägg från 2002: 1 ex påträffades i mycket dålig kondition i Byrviken, Siljan 27.10 2002 (*Sven Jacobsson). Vid observationstillfället rådde hårda västliga vindar. Arten uppträdde mycket fåtaligt i Sverige 2002 och endast fem ex noterades förutom denna. Nämnas kan att en av dessa sågs dagen innan vid Vinga, Västergötland och en annan dagen efter vid Svanshall, Skåne.

Storskarv *Phalacrocorax carbo* (F)

Fynd under juni-juli: 1 ex Tina, Rättvik 1.6 (Anders Helander). 1 ex Lindängen, Orsa 2.6 (Per Hansson). 1 ex Björkriset, Falun 2.6 (Kalle Bergström). 3 juvenila Sörboviken, Hedemora, 2.6 (Jan-Erik Westlund) – kan detta tyda på en häckning i området? 3 ex Vattholmsskären, Leksand 11.6–11.7 (Anders Hans, Lars Hansson m fl). 2 ex Häggenäs, Sör Amsberg, Borlänge 23.6 (Gunnar Bäck). 1 ex Örviken, Tisjön, Malung 29.6 (Börje Dahlén). 3 ex Rista, Gagnef 12.7 (Conny Trogen, Andreas Trogen). 1 ex Åsen, Älvdalen 22.7–30.7 (Magnus Åström, Håkan Olsson, Hans-Olov Bond). 3 ex Stora Holmsjön, Borlänge 25.7–2.8 (Yngve Johansson, Eddine Hodi m fl). 1 ex Kyrkbyjärn, Falun 31.7 (Thomas Jågas).

Rördröm *Botaurus stellaris* (82,5)

Tutande fåglar: 2 ex Flinesjön, Hedemora 17.4–18.6 (Lars Wallström, Yngve Johansson m fl). 1 ex Svinesjön, Hedemora 19.4–14.6 (Bertil Rahm, Yngve Johansson, Eddine Hodi m fl). 1 ex Brunnsjön, Hedemora 24.5–31.5 (Håkan Olsson, Berndt Söderlund). 1 ex Vassjön, Borlänge 5.6–6.7 (Gunnar Bäck, Håkan Sandin).

***Ägretthäger** *Egretta alba* (8,1)

1 ex Lidsjön, Ludvika 19.4 (*Stefan Oscarsson). 9:e fyndet för landskapet och ny art för Ludvika kommun, senast den sågs var i Malungfors år 2000.

Gråhäger *Ardea cinerea* (H)

Trolig häckning: 1 par Utsund, Avesta (Berndt Söderlund). 1-2 ad sågs dagligen och 2 juv under senare delen av sommaren, Hötjärn, Ludvika (Bertil Rahm).

Vinterfynd dec-feb: 6 ex Insjön, Leksand 1.1–15.2 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka, Sten-Erik Bohlin m fl). 1 ex Älvdalen 17.1–4.2 (Magnus Åström). 1 ex Gärlången, Ludvika 9.2–15.2 (Thorild Jonsson, Håkan Olsson m fl). 1 ex Brunna, Hedemora 17.12 (Conny Trogen). 5 ex Dragsängarna, Leksand 20.12 (Arne Reldin, Anders Hans).

Svart stork *Ciconia nigra* (9,1)

1 ex Limåviken, Leksand 14.7 (Johan Sandström). Första gången som arten observeras sedan 1998. Även då gjordes fyndet i Leksandstrakten.

Vit stork *Ciconia ciconia* (26,>1)

1 ex Rommeholen, Borlänge 3.6–4.6 (Lotta Bonde, Nils-Erik Björkbacka m fl). 1 ex Rista, Gagnef 11.6 (Conny Trogen). Kanske samma individ som givit sig norrut? I juli gjordes hela 7 observationer. Huruvida det är samma individ som rört sig mellan Falun–Rättvik–Västerdalarna är omöjligt att säga. 1 ex Linghed, Falun 9.7–10.7 (Lars Öhlén, Olle Ekman m fl). 1 ex Hessesjön, Borlänge 10.7 (Dagmar Olsson m fl). 1 ex (ej ringmärkt) Ö. Gärdsjö, Rättvik 10.7–13.7 (Christer Larsen, Kristina Haag Larsen m fl). 1 ex Mockfjärd, Gagnef 20.7–21.7 (Yngve Johansson, Vesa Juujärvi, Nils Pehrs m fl). 1 ex Vansbro 21.7 (Janolof Granberg).

***Brun glada** *Milvus migrans* (19,0)

Tillägg tidigare år: 1 ex 28.4. 2001 Skattlösberg, Ludvika (*Marie Olsson, Ulf Risberg).

Havsörn *Haliaeetus albicilla* (h)

Häckning: Ett par inom Hedemora kommun för sjätte året i rad! (Jan-Erik Westlund).

I övrigt finns ett mycket stort antal observationer över hela året från både Avesta och Hedemora kommuner av 1-2 främst adulta fåglar samt spridda observationer av juvenila och subadulta fåglar (Jan-Erik Westlund, Berndt Söderlund m fl). Mer spridda observationer finns från Ludvika, Säter, Borlänge, Falun, Leksand, Mora och Malungs kommuner. Endast en observation av en individ finns från Rättvik och Orsa.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus* (H)

Rapporterade häckningar: Totalt fem par fördelade på följande sätt: 1 par Lilla Holmsjön, Borlänge (Ulla Olofsson, Yngve Johansson), 1 par Flinesjön, Hedemora (Berndt Söderlund, Håkan Rune), 1 par Norsen, Ludvika (Sten-Erik Bohlin) och 2 par i Falun, dels Ärisjön, Bjursås (Hans-Olov Bond) och Sörbo Aspeboda (Börje Pettersson).

Dessutom finns en möjlig häckning rapporterad från perifer utsocknes delar i Ludvika, Hötjärn (Bertil Rahm m fl).

Mars-observationer finns i år från lite nordligare delar i landskapet, 1 ad hona 27.3 Kyrkbyjärn, Falun (Thomas Jågas) och 1 3k+ hanne 31.3 Flygfältet, Malung (Janne Dahlén).

Övriga observationer från nordliga och västliga delar av landskapet är 1 hanne 2–9.5 Marnåstjärn, Ludvika (Pelle Adenäs, Jan Nordin). 1 hona juli V. Utsjö, Malung (Göran Selander). 1 hona 10.9 V. Ofors, Malung (Kenneth Persson). 1 hona 5.5 och 17.5 samt 1 hanne 29.6 Glistjärn, Rättvik (Christer Larsen) och 1 hona 10.5 Bingsjön, Rättvik (Christer Larsen).

Blå kärrhök *Circus cyaneus* (h)

Flera observationer under början av häckningssäsongen i Malung, men ingen häckning kunde konstateras.

Ormvåk *Buteo buteo* (H)

Totalt 11 häckningar rapporterade, en från Avesta (Berndt Söderlund), två från Hedemora (Jan-Erik Westlund), en från Borlänge (Yngve Johansson), en från Falun (Kalle Bergström)

och sex från Malung (Börje Dahln, Bror-Erik Larsson m fl).

Ett sent höstfynd är 2 ex 23.11 Fatburen, Hedemora (Jan-Erik Westlund).

Fjällvråk *Buteo lagopus* (H)

Häckningar: 25 rapporterade varav hela 23 från Malung. För Malung är detta högsta antalet fjällvråkhäckningar på många år. Jämför detta också med ifjol då totalt endast 1 häckning rapporterades för hela landskapet. Fördelningen är 13 häckningar i Malungs socken (Börje Dahln m fl), 10 häckningar i Lima socken (Börje Flygar, Kenneth Persson), 1 häckning i Borlänge (Lars-Erik Nilsson) och 1 häckning i Ludvika (Torgny Magnusson). Dessutom finns 1 möjlig häckning i Falun (Lotta Bonde) och 1 i Orsa (Benny Väitalo).

Vinterfynd: 1 2K 1.1 Hamre, Hedemora (Jan-Erik Westlund), 1 ex 7.12 Fäggeby, Säter (Hans Malmsten), 1 ex 9.12–15.12 Hamre, Hedemora (Thomas Möller, Berndt Söderlund), 1 ex 25.12–27.12 Rudorna, Borlänge (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka, Håkan Sandin).

Kungsörn *Aquila chrysaetos* (H)

I landskapet finns för närvarande 27 kända revir. I dessa revir häckade 15 par varav 11 lyckades producera 12 ungar. 10 av dessa ungar ringmärktes (Börje Dahln, Alf Nordin, Gunnar Lind m fl).

Fiskguse *Pandion haliaetus* (H)

Häckningar: Totalt 19 häckningar rapporterade, att jämföra med fjolårets 44. Normalt för de senare åren har varit 40–50 rapporterade häckningar så vi får verkligen hoppas att årets låga antal speglar en dålig rapporteringsfrekvens. Fiskgusen har dock vikande bestånd i andra delar av landet så detta är en liten varningssignal.

Rapporterade häckningar: Avesta 1 (Berndt Söderlund, Fredrik Friberg), Borlänge 1 (Håkan Sandin, Gunnar Bäck, Lars-Erik Nilsson), Falun 1 (Kalle Bergström), Hedemora 1 (Jan-Erik Westlund), Ludvika 1 (Claes-Göran Johansson), Mora 1 (Börje Dahln), Smedjebacken 1 (Torbjörn Jansson), Vänsbro 1 (Börje Dahln), Malung 7 (Börje Dahln, Hans-Erik Eriksson) och Älvdalen 3–4 (Lars-Göran Hansson, Börje Dahln, Ulf Linell).

Tidig observation: 1 ex 30.3 Tytbo, Avesta (Berndt Söderlund).

Tornfalk *Falco tinnunculus* (H)

168 häckningar rapporterades totalt för landskapet, att jämföra med fjolårets 110. Detta speglar säkert en reell ökning då antalet konstaterade häckningar i Malung ökade från 78 till 116, fördelade på 74 par i Malungs socken och 42 par i Lima socken (Börje Flygar, Bror-Erik Larsson, Börje Dahln m fl). 104 av de 116 häckningarna skedde i holk och hela 352 ungar ringmärktes vilket är nytt rekord för Malung.

Vinterfynd: 1 hona Halvarsgårdarna/Grevbo, Borlänge 6.1–23.2 (Lars Antonsson, Håkan Olsson m fl), 1 hona 14.12–26.12 Rudorna, Borlänge (Yngve Johansson, Eddine Hodi, Håkan Sandin), 1 hona 17.12 Folkärna, Avesta (Torbjörn Jansson), 1 hona 27.12 Lusmyren, Borlänge (Yngve Johansson), 1 honfärgad 28.12 Rudorna, Borlänge (Nils-Erik Björkbacka).

***Aftonfalk** *Falco vespertinus* (20.2)

1 2K hona 14–15.5 Hällatornet, Hovran och 16–18.5 Hamre, båda Hedemora (F) (*Lars Öhln, Anders Hans, Håkan Olsson m fl) och 1 hona 7.6 Svinesjön, Dala-Husby, Hedemora (*Conny Trogen m fl).

Lärkfalk *Falco subbuteo* (H)

Häckningar: Hedemora 4 (Jan-Erik Westlund), Rättvik 1 (Anders Helander), Mora 1 (Caj Runesson), Orsa 1 (Lars Hansson) och Malung 2 (Börje Dahln, Bror-Erik Larsson). Dessutom är 2 troliga häckningar rapporterade från Falun (Kalle Bergström) och 1 trolig häckning från Hötjärn, Ludvika (Bertil Rahm).

Stenfalk *Falco columbarius* (H)

Häckning: 1 hona 3.6 besökte bo, Ulvsjö, Älvdalen (Christer Olsson).

Vinterfynd: 1 hona 26.1 Näs, Avesta (Berndt Söderlund) och 1 hona 26.12 Norrviken, Sollerön, Mora (Jojje Lintrup).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (h/F)

Häckningar: Ett häckande par är rapporterade vilket är fjärde året i rad med häckande "pille" i Dalarna (Lars-Göran Hansson, Lars-Erik Nilsson).

Övriga rapporter är ca 35 stycken, vilket är en liten nedgång jämfört med i fjol. Klart flest rapporter, ca 10, kommer från Borlänge kommun och generellt finns en tyngdpunkt kring mars-april och augusti-september vilket torde motsvara sträckmaxima.

Jaktfalk *Falco rusticolis* (h)

1 par observerat i fjällvärlden under möjlig häckningstid (Börje Dahln, Karl-Erik Eriksson). * 1 ad 8.1 Vämhus, Mora (*Caj Runesson). * 1 2K Sanda, Mora 13.4 (*Magnus Strömberg).

Vattenrall *Rallus aquaticus* (H)

Årets första fynd av arten gjordes den 19.4 vid Marnästjärn, Ludvika (Pelle Adenäs). Två häckningar hittades, en vid Lilla Holmsjön (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka) och en vid Kyrkbyjärn, Falun (Yngve Johansson). Under maj och juni görs de flesta fynden. Fynd i juli och augusti är mera ovanliga. Årets sista observation gjordes den 25.8 vid Lindånget Orsa (Lars Hansson, Anders Hans, Cecilia Fahlén m fl). Kommunvis fördelning av antalet spelade fåglar: Hedemora 4, Säter 1, Smedjebacken 1, Ludvika 2, Borlänge 8, Falun 3, Leksand 1, Mora 2 och Orsa 4. Fynd saknas från sex av landskapets kommuner. 26 spelade individer är två färre än förra året.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (T)

Årets första hördes den 16.5 vid Fårans utlopp, Säter (Yngve Johansson, Nils-Erik Björkbacka m fl). Totalt hördes 14 ex fördelade på elva fynd, detta är fem ex färre än föregående år. Fördelning per kommun var följande: Hedemora 5, Säter 1, Ludvika 1, Borlänge 1, Falun 1, Leksand 1, Rättvik 1, Mora 1, Orsa 1 och Malung 1. Årets sista observation gjordes den 20.7 vid Lunden, Orsa (Lars Hansson).

Körknarr *Crex crex* (T)

I år hördes 21 spelande "knarrar" vilket är ett något lägre antal än vad som varit normalt under senare år. Fjolårets antal, 88 ex, var däremot en extremt bra siffra. Inga fynd gjordes i sex av kommunerna. I Hedemora noterades 5, fördelning i övriga kommuner enligt följande: Borlänge 4, Falun 2, Gagnef 2, Leksand 3, Rättvik 1, Mora 1, Orsa 1 och Malung 2. Först fyndet gjordes den 1.6 i Borlänge (Ulla Olofsson) och det sista gjordes vid Älvgården, Hedemora den 19.7 (Håkan Olsson).

Rörhöna *Gallinula chloropus* (H)

Konstaterad häckning: Hönsan, Hedemora (Jan-Erik Westerlund). Fynd i övrigt: 1 ex Marnäsjärn, Ludvika 14.4 (Pelle Adenäs), 2 ex Kastjärn, Ludvika 20.4–29.7 (Mikael Ohlson, Pelle Adenäs m fl). 1 ex Kyrkbyjärn, Falun 20.5–25.5 (Yngve Johansson, Eddine Hodi m fl).
Ovanligt få fynd av arten och bara en konstaterad häckning.

Trana *Grus grus* (H)

Stora flockar: Max 300 ex Sörbogrundet, Hedemora 12.4–4.10 (Berndt Söderlund). Max 200 ex Fatburen, Hedemora 30.8–2.10 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka m fl). 400 ex Duvåker, Hedemora 14.9 (Berndt Söderlund). 300 ex Hälla, Hovran, Hedemora 17.9 (Berndt Söderlund). 430 ex Reningsverket Långshyttan, Hedemora 2.10 (Thomas Möller). 200 ex Hamre, Hedemora 2.10 (Torbjörn Jansson). Stora flockar uppträder årligen i Avesta/Hedemora-området, i övriga delar av landskapet är det inte ofta som flockar med fler än 100 individer ses.

Strandskata *Haematopus ostralegus* (h)

Stor flock: 15 ex Roxnäs udde, Falun 5.5 (Gittan Matsson).

Det vanligaste är att 1–3 ex observeras, fler än 10 individer ses ytterst sällan. Fynd under vårmånaderna april och maj dominerar. Fynd i september och oktober är relativt ovanliga. 1 april gjordes 9 fynd, under maj 14, i juni 4 och i juli 2 fynd. Under augusti till och med oktober gjordes ytterligare tre observationer. Fördelning kommunvis i år med antalet fynd följt av antal individer: Hedemora 3/7, Ludvika 6/6, Borlänge 2/2, Falun 5/22, Leksand 4/5, Mora 6/11, Orsa 4/5 och Malung 2/6.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius* (H)

Konstaterade häckningar: 3 par Hötjärn, Ludvika 19.4–30.4 (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Sten-Erik Bohlin). 1 par Vassjön, Borlänge 20.4–1.7 (Gunnar Bäck, Håkan Sandin m fl). 1 par, Sanda, Mora 24.4–12.7 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Caj Runesson). 1 par Ingarvsdammen, Falun 17.5 (Lotta Bonde). 1 par Brunnsjön, Hedemora 26.5–28.6 (Berndt Söderlund). 3 par Malungsfors, Malung 1.6 (Kenneth Persson). 1 par Tisjön, Malung 3.6–29.6 (Janne Dahlén, Börje Dahlén). 1 par V. Fors, Malung (Kenneth Persson). 1 par Tjärna grustag, Borlänge 15.6 (Gunnar Bäck). 1 par Bysjön, Borlänge 23.6 (Gunnar Bäck). 1 par med tre ungar 27.6 Vinäs (Magnus Strömberg). 1 par Långshyttan, Hedemora 30.6 (Thomas Möller). 2 par Lusmyren, Borlänge 30.6 (Ulla Olofsson, Nils-Erik Björkbacka). 1 par Romme Alpin, Borlänge 10.7 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 1 par Vinäs, Mora 11.7 (Caj Runesson). 1 par, Äppelbo, Vansbro (Jan-Olof Granberg).

Häckningar rapporterade från sju kommuner och med koncentration till Borlänge.

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (H)

Konstaterade häckningar: 3 ad Fosksjökläppen, Älvdalen 30.5–6.8 (Lars Hansson, Anders Hans m fl). 2 pull Grövelsjön, Älvdalen 29.6 (Adam Sterno). 2 IK Fosksjökläppen, Grövelsjön, Älvdalen 6.7 (Cecilia Fahlén).

Fynd utanför fjällområdet: 2 ad Lindängat, Orsa 19.8 (Peter Malmberg). 3 ex Hötjärn, Ludvika 22.8 (Bertil Rahm m fl).

Arten häckar årligen i Dalafjällen, däremot görs det inte fynd utanför fjällområdet varje år.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* (H)

Fynd av stora flockar: Max 120 ex Lindängat, Orsa 1.5 (Lars Hansson, Mikael Dahlbom). Max 130 ex Avesta 1.5–3.5 (Berndt Söderlund). 120 ex Rudorna, Borlänge 3.5 (Gunnar Bäck). 200 ex Sörbogrundet, Hedemora 4.5 (Berndt Söderlund). 400 ex Hamre, Hedemora 4.5 (Berndt Söderlund). 110 ex Sollered, Mora 5.5 (Caj Runesson).

Sent fynd: 2 ex Färnäs, Mora 3.11 (Magnus Strömberg).

Att stora flockar noteras vid flera tillfällen under våren är ett normalt uppträdande av arten. Fjöllåret var ett undantag då bara en enda flock med 120 ex sågs.

Kustpipare *Pluvialis squatarola* (F)

1 ad Sanda, Mora 27.7 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). 2 ex Hötjärn, Ludvika 28.7 (Bo Hultgren m fl). 2 ex Tisjökölen, Malung 28.7 (Per Lif). 2 ex Limsjön, Leksand 29.7–30.7 (Conny Trogen, Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 2 ex Västerbyhytta, Smedjebacken 14.8 (Tommy Persson). 1 ex Lindängat, Orsa 19.8 (gm Lars Hansson). 1 ex Hötjärn, Ludvika 30.8 (Bertil Rahm). 8 ex Norrviken, Mora 12.9 (Daniel Åslund). 2 IK Orsa camping, Orsa 20.9–21.9 (Lars Hansson, Anders Hans m fl). 1 ex Vonsnäsudden, Mora 28.9 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). Totalt 10 fynd av sammanlagt 22 ex är något fler än året före.

Tofsvipa *Vanellus vanellus* (H)

Fynd av stora flockar: Max 350 ex Flinesjön, Hedemora 13.7–27.7 (Berndt Söderlund). Max 300 ex Kyrkbyjärn, Falun 6.8–16.8 (Lotta Bonde, Lars Wallström). Max 340 ex Stora Holmsjön, Borlänge 14.8–27.9 (Gunnar Bäck, Yngve Johansson). 200 ex Lindängat, Orsa 20.8 (Lena Pettersson, Lars Hansson).

Kustsnäppa *Calidris canutus* (F)

1 ex Tisjökölen, Malung 19.5 (Janne Dahlén). 50 ex Hörksbyn, Ludvika 27.7 (Bertil Rahm). 4 ex Hötjärn, Ludvika 28.7 (Bertil Rahm, Bo Hultgren). 2 ad Orrleken, Ludvika 28.7 (Andreas Sandberg). 1 ad Tisjökölen, Tisjön, Malung 28.7 (Per Lif). 15 ex Österviken, Avesta 29.7 (Berndt Söderlund). 5 ex Limsjön, Leksand 29.7 (Conny Trogen). 1 ex Lindängat, Orsa 28.9 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Magnus Åström m fl).

Lägg märke till det tidiga fyndet i maj som är ytterst ovanligt för landskapet. Övriga fynd är gjorda under den period som arten normalt ses hos oss.

Sandlöpare *Calidris alba* (54,2)

1 ad Sanda, Mora 28.7–31.7 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson m fl). 1 IK Vonsnäsudden, Mora 21.9 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén).

Arten uppträder inte årligen i landskapet.

Småsnäppa *Calidris minuta* (F)

1 IK Sanda, Mora 27.8–30.8 (Lars Hansson, Anders Hans, Cecilia Fahlén). 1 ex Hötjärn, Ludvika 30.8 (Bertil Rahm). 1 ex Kyrkbyjärn, Falun 1.9–5.9 (Börje Pettersson, Nils-Erik Björkbacka m fl). 2 IK Limsjön, Leksand 1.9–2.9 (Anders Hans, Yngve Johansson). 1 ex Hötjärn, Ludvika 7.9 (Bertil Rahm). 1 ex Hötjärn, Ludvika 20.9 (Andreas Sandberg m fl).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (F)

Max 3 ex Limsjön, Leksand 21.6–29.7 (Nils-Erik Björkbacka, Anders Larsson, Vesa Juujärvi

m fl). 3 ad Sanda, Mora 12.7 (Lars Hansson). Max 3 ex Stora Holmsjön, Borlänge 13.7–8.8 (Yngve Johansson, Håkan Olsson, Hans-Olov Bond m fl). 1 ex Kyrkbyfjärn, Falun 20.7–14.8 (Nils-Erik Björkbacka, Börje Pettersson, Thomas Möller m fl). Max 4 ex Österviken, Avesta 20.7–29.7 (Berndt Söderlund). 1 ex Hötjärn, Ludvika 27.7–28.7 (Bo Hultgren, Bertil Rahm). 1 ex Hötjärn, Ludvika 31.8 (Bertil Rahm).

Arten uppträder regelbundet i landskapet under sydsträcket. Antalet varierar något.

Kärrsnäppa *Calidris alpina* (F)

Fynd under häckningstid: 1 ex Fosksjöarna, Älvdalen 4.6 (Håkan Olsson). Sena höstfynd: Max 25 ex Hötjärn, Ludvika 1.10–4.10 (Sten-Erik Bohlin, Bertil Rahm). Max 13 ex Stora Holmsjön, Borlänge 2.10–17.10 (Nils-Erik Björkbacka, Håkan Sandin, Erik Björkbacka, Yngve Johansson m fl). 2 ex Flinesjön, Hedemora 2.10 (Torbjörn Jansson). 8 ex Kyrkbyfjärn, Falun 4.10 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka, Torvald Tranetoft). 5 ex Sörbogrundet, Hedemora 4.10 (Berndt Söderlund). 1 ex Skuthamn, Ludvika 4.10–5.10 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka, Pelle Adenäs m fl). 1 ex Låsjön, Ludvika 11.10 (Per Hansson). 1 ex Moåsen Leksand 2.11 (Magnus Strömberg).

Lägg märke till det mycket sena fyndet i början av november.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* (H)

3 ex Vassjön, Sör Amsberg, Borlänge 25.5–26.5 (Håkan Sandin, Yngve Johansson m fl).

Endast ett fynd och i föl gjordes inte ett enda fynd. Är det så att arten minskar i antal? Enstaka individer rastar säkerligen men de verkar vara mycket svårobserverade under flyttningen. Arten häckar fåtaligt på myrar i norra delen av landskapet men inga fynd därifrån har gjorts under senare år.

Brushanne *Philomachus pugnax* (H)

Fynd under häckningstid: Uppskattningsvis ca 5 häckningar på Tisjökölen, Malung (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Som mest sågs 6 hannar 19 och 24.5 och 8 honor 19.5 (Janne Dahlén, Börje Dahlén).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus* (h)

7 ex Färans utlopp, Säter 28.9–29.9 (Håkan Olsson, Yngve Johansson, Nils-Erik Björkbacka m fl).

Under våren gjordes sammanlagt sex fynd av rastande eller spelande fåglar. Under hösten noterades ytterligare sex fynd av 13 ex. Fynden fördelas kommunvis enligt följande fördelning vår/höst: Hedemora 1/0, Säter 0/7, Ludvika 1/2, Falun 0/1, Mora 3/0, Orsa 1/1, Malung 0/1. Arten är förmodligen betydligt vanligare under flyttningen än vad antalet rapporter visar. Ett tips är att lyssna efter spelande "dvärgar" under sena kvällar i slutet av april och första halvan av maj vid någon lämplig våtmark.

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (F)

1 ex Hallsjövik, Malung 17.5 (Mats Nordhag). 1 ex Sörbogrundet, Hedemora 23.7 (Berndt Söderlund m fl). 1 ex Hålla, Hedemora 27.7 (Thomas Möller). 1 ex rast Sörbogrundet, Hedemora 30.8–31.8 (Berndt Söderlund, Yngve Johansson, Håkan Sandin m fl).

De mycket tidiga "höstfågarna" i Hovran kanske kan tyda på häckning i närheten. Fyra fynd under året är ett något lägre antal observationer än vad som är normalt.

Rödspov *Limosa limosa* (T)

2 ex Limsjön, Leksand 23.4–5.6 (Vesa Juujärvi, Arne Reldin, Anders Hans m fl). 1 ex Lindäng, Orsa 25.4–27.4 (Cecilia Fahlén, Anders Enmalm, Lars Hansson m fl).

Två fynd av denna sällsynta art i landskapet, numera görs dock flera fynd varje år. Limsjön, Leksand och Lindäng, Orsa är de säkraste lokalerna att se arten på i skiftet april/maj. Intressant är att fundera på om det verkligen rör sig om fåglar av nominatrasen som uppträder i form av förlängd flyttning eller om det kan vara norska fåglar av rasen islandica på väg upp mot Lofoten. Under de senaste sju åren har 13 rödspovar setts vid Lindäng och av dessa har två uppvisat tydliga karaktärer för islandica.

Myrspov *Limosa lapponica* (F)

1 ex Lindäng, Orsa 24.4–26.4 (Anders Enmalm, Cecilia Fahlén, Lars Hansson m fl). 2 ex Prästfjärn, Borlänge och Stora Holmsjön, Borlänge 26.4 (Gunnar Bäck, Håkan Olsson). 1 ex Mockfjärd, Gagnef 6.5 (Vesa Juujärvi). 1 ex Båthammen, Rättvik 7.5 (Conny Land). 1 ex Sörbo, Falun 23.6 (Börje Pettersson). 39 ex Stora Holmsjön, Borlänge 22.7 (Gunnar Bäck). 7 ex Hovran, Hedemora 23.7 (Berndt Söderlund m fl). 3 ex Kyrkbyfjärn, Falun 27.7 (Thomas Möller). 1 ex Österviken, Avesta 31.7 (Berndt Söderlund). 27 ex Lima, Malung 3.8 (Kenneth Persson). 3 IK Hansjö, Orsa, 14.8 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson). 1 ex Nushäs, Mora 6.9 (Anders Paulsrud).

Sammanlagt 12 fynd av 87 ex med klar övervikt för fynd under höstflyttningen.

Småspov *Numenius phaeopus* (H)

Större flockar: 13 ex Sanda, Mora 1.5 (Lars Hansson). 12 ex Tisjön, Malung 5.5 (Janne Dahlén). 60 ex Södra Fullsta, Avesta 27.7 (Berndt Söderlund). 10 ex Rörsjöarna, Älvdalen 9.8 (Per Helttunen).

Storspov *Numenius arquata* (H)

Fynd av större flockar: 90 ex Vattnäs, Mora 24.4 (Lars Hansson, Magnus Strömberg, Cecilia Fahlén). 132 ex Lindäng, Orsa 24.4 (Lars Hansson, Magnus Strömberg, Cecilia Fahlén).

Svartsnäppa *Tringa erythropus* (F)

Tidiga fynd: 1 ex Lindäng, Orsa 25.4 (Anders Hans). 1 ex Stora Holmsjön, Borlänge 30.4 (Håkan Sandin, Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka).

Senare fynd: 1 IK Stora Holmsjön, Borlänge 10.9 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 1 ex Österviken, Avesta 16.9 (Svenne Schultzberg).

Ovanligt få fynd utanför perioden maj–augusti. Artens uppträdande i landskapet varierar från år till år.

Rödbena *Tringa totanus* (H)

Häckningar: 10 par Tisjökölen, Malung 1.6 (Janne Dahlén). 2 ex Fosksjöarna, Älvdalen 11.6 (Anders Larsson).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia* (H)

Fynd av större flockar: 40 ex Norrviken, Mora 2.5 (Lars Hansson, Lena Pettersson). 55 ex Sörbogrundet, Hedemora 4.5 (Berndt Söderlund). Enstaka större flockar ses årligen i landskapet. Konstaterade häckningar rapporteras inte varje år.

Grönbena *Tringa glareola* (H)

Fynd av större flockar: 60 ex Hälla, Hedemora 7.5 (Berndt Söderlund). 51 ex Vassjön, Borlänge 7.5 (Yngve Johansson, Eddine Hodi).

Roskall *Arenaria interpres* (80,4)

1 ex Roxnäs udde, Falun 13.5 (Lotta Bonde). 1 ex Lindängat, Orsa, 17.5 (Magnus Strömberg, Lars-Göran Hansson m fl). 1 hanne Fosktjärnarna, Älvdalen 8.7 (Anders Hans, Håkan Sandin, Yngve Johansson). 1 ex Perhindersbo, Smedjebacken 2.8 (Tommy Persson m fl).

Lägg märke till det nordliga fyndet i Älvdalen som troligen är det första i kommunen samt det nordligaste för landskapet.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus* (H)

1 ad hona Lass-Olovtjärn, Älvdalen 17.5 (Mattias Högberg). 2 ex Hötjärn, Ludvika 24.5 (Bo Hultgren, Bertil Rahm m fl). 1 ex Vassjön, Borlänge 24.5–25.5 (Gunnar Bäck, Erik Björkbacka). 1 par+1 ex Tisjökölen, Malung 1.6–8.6 (Janne Dahln, Börje Dahln). 1 ex Ulvsjö, Älvdalen 3.6 (Christer Olsson). 4 par Fosksjöarna, Älvdalen 4.6 (Håkan Olsson). 2 ex Långfjället, Älvdalen 8.6 (Gunnar Bäck). 1 ex Hötjärn, Ludvika 13.6 (Sten-Erik Bohlin, Bertil Rahm m fl). 2 hannar Fosktjärnarna, Älvdalen 8.7 (Anders Hans, Håkan Sandin, Yngve Johansson).

Arten häckar med enstaka par i landskapets fjälltrakter. Under sträcktiden görs ett fåtal fynd i övriga delar av landskapet.

*Obestämd "smalabb" *Stercorarius* sp

En observation: 2 ad sträckande 20.5 Humlebacken, Falun (*Thomas Jågas).

Dvärgmåsar *Larus minutus* (h/T)

Häckningar: 4 par Tisjökölen, Malung (Börje Dahln, Janne Dahln, Bertil Helmersson) och 5 par Frejnsäset, Malung (Börje Dahln, Janne Dahln).

På Tisjökölen lyckades åtminstone en häckning medan häckningarna på Frejnsäset övergavs. Dvärgmåsar är årlig vid Tisjön sedan 1989 men häckning konstaterades senast 1999. Dessutom häckade 4 par vid Lass-Olovtjärn, Älvdalen (Magnus Åström, Mattias Högberg) och minst 1 par vid Gryveldammen, Älvdalen (Håkan Sandin, Anders Hans m fl) där 2 IK sågs 6.7–8.7.

Rapporter från andra möjliga häckningslokaler sommardag: 2 ad Flotjärnen, Älvdalen 24.5 (Magnus Åström) samt några spridda rapporter från Mora som skulle kunna indikera häckningsförsök i trakten: 1 ad 28.5 Norrviken, 2 ex 28.5 Budasmyren och 2 ad 24.6 Sanda (Lars Hansson, Cecilia Fahlén m fl).

Övriga rapporter, sena, tidiga och höga antal: Förutom rapporter från ovan nämnda häckningslokaler finns ca 15 observationer av arten i Dalarna. Den tidigaste är 1 ad 30.4 Österviken, Avesta (Berndt Söderlund) och den senaste är 1 IK 4.9 Insjön, Leksand (okänd rapportör). Högsta rapporterade antalet är 30 ex 19.5 vid Tisjön (Janne Dahln).

Skrattmåsar *Larus ridibundus* (H)

Häckningar kommunvis: Avesta: 1 par By (Berndt Söderlund). Hedemora: 288 par Tyllingbo Långshyttan (Thomas Möller), 2 par Fatburen (Berndt Söderlund). Smedjebacken: 70 par Norra Barken (Torbjörn Jansson). Borlänge: 85 par Vassjön, Sör Amsberg (Sten-Erik Bohlin).

Ludvika: 3 par Hötjärn, Ludvika (Sten-Erik Bohlin, Bertil Rahm). Falun: 200 par Önsbacksdammen (Lotta Bonde), 700 par Kyrkbyttjärn, Vika (Gittan Mattsson, Thomas Jågas, Sten-Erik Bohlin), 1 par Karlslundsgränd (Kalle Bergström), 14 par Skorrjtjärn, Bjursås (Kalle Bergström). Leksand: Minst 100 par Limsjön (Olle Holst), Orsa: 50 par Namnlösen (Lars Hansson, Cecilia Fahlén), 100 par Holens badplats (Lars Hansson). Malung: 10 par Tisjökölen (Janne Dahln), ca 10 par Gällingsflöttjärnen, (Börje Dahln), ca 150 par Gubbholmen, Malungfors (Börje Dahln) och Älvdalen: 3 par Glysjön (Helge Röttorp).

Stora ansamlingar: Max 3800 ex 13.4–18.4 Korsnäs/Masugnen, Falun (Gittan Mattsson, Stefan Löfgren, Anders Waldenström m fl).

Fiskmåsar *Larus canus* (H)

Vinterfynd: 1 ad 15.2–17.2 Insjön, Leksand (Yngve Johansson, Håkan Olsson m fl). 1 ex 2.1 Ludvika (Per Hansson) och 2 ex 8.2 Sunnan sjö, Ludvika (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs, Bertil Rahm).

Stora ansamlingar: 300 ex 27.4 Gagnef (Vesa Juujärvi).

Gråtrut *Larus argentatus* (H)

Rapporterad vintertid (jan-feb) från tre lite mer nordliga kommuner detta år: 9 ex 19.1 Runn (Lotta Bonde) och 6 ex 19.1 Kyrkbyttjärn, Vika (Lars B Nilsson, Carina Wallbom), båda Falun. 6 ex 20.1–21.1 Enådal, Rättvik (Conny Land). 2 ex 9.2 Kyrkbyn, Gagnef (Arne Reldin). Vinterobservationerna under år 2002 gjordes i Hedemora, Smedjebacken och Ludvika.

Silltrut *Larus fuscus* (h/T)

Inga tidiga värfynd rapporterades detta år. Under april och maj finns ca 15 rapporter om 1–4 ex från södra och centrala Dalarna och från hösten finns 6 rapporter om 1–3 ex.

Intressanta sommarfynd: Från den gamla häckningslokaten Vattholmskären, Siljan, Leksand, rapporteras 2 ad 11.6–22.8 (Anders Hans, Lars Hansson, Cecilia Fahlén m fl).

Skrantiärna *Sterna caspia* (T,2)

1 ex 18.4 Snars har, Hovran, Hedemora (Håkan Dahlström) och 1 ex 7.7 Hamre, Hedemora (Jan-Erik Westlund).

Två fynd gjordes under 2003, ett värfynd och ett sommarfynd. Arten rapporteras inte varje år från Dalarna och huvuddelen av fynden som gjorts tidigare är sensommarfynd, så värfynd är extra intressant. Lokalen är dock mera väntad.

Fiskiärna *Sterna hirundo* (H)

Tidiga värfynd (april): Sammanlagt 13 rapporter av 1 till 15 ex under perioden 21–30.4 finns från Avesta, Hedemora Borlänge och Falun. De tidiga värfynden är snarlika de som gjordes under föregående år. Från hösten finns ett septemberfynd rapporterat, 1 ad 3.9 Funäsudden, Mora 3.9 (Lars Hansson).

Stora flockar (25 ex eller fler) är rapporterade enligt följande: 50 ex Brunnsjön, Hedemora 26.5 (Berndt Söderlund), 60 ex Sanda, Mora 3.7 (Caj Runesson) och som mest 36 ex Hötjärn, Ludvika 17.7–23.7 (Bertil Rahm).

Silvertjärna *Sterna paradisaea* (H)

Häckningar: Tisjön, Malung, ca 10 par Tisjökölen och ca 10 par runt resten av sjön (Börje

De allra flesta observationerna görs när gråspetten besöker olika fågelbord i sin jakt på talg. Många av dessa observationer kommer inte till vår kännedom eftersom de görs av personer som inte är fågelkådare. Man kan bara ha vilda gissningar om hur många besök vid fågelborden som inte kommer med i statistiken. Helt klart är dock att arten ökat i antal och samtidigt har den blivit mera orädd. Flertalet av de inkomna rapporterna är gjorda under perioden jan-april och från okt-dec men arten ses under samtliga månader på året. Fördelning under året: januari 29, februari 24, mars 27, april 20, maj 15, juni 10, juli 6, augusti 3, september 8, oktober 38, november 21 och december 13.

Gröngöling *Picus viridis* (H)

Elva häckningar har inrapporterats från de delar av landskapet där arten är som vanligast. I de nordligaste kommuner görs ett fåtal fynd. 1 ex Vinäs, Mora 17.4 (Caj Runesson). 1 ex Öje, Malung 6.6 (Birger Johansson, Hans-Erik Eriksson, Bror-Erik Larsson m fl). 1 hane Lima, Malung 21.10 (Kenneth Persson). I övrigt har det inrapporterats ca 130 fynd av arten.

Gröngölingens nordgräns i landskapet verkar ligga i höjd med Siljan och bort mot sydgränsen av Malungs kommun.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor* (H)

Konstaterade häckningar: 1 par Stakheden, Ludvika 22.6 (Pelle Skog, Bertil Rahm). 1 par Häggenäs, Borlänge 30.3–4.7 (Gunnar Bäck, Håkan Sandin). 1 par Lustigknopp, Falun 25.4–24.6 (Kalle Bergström). 1 par Gärdsjöindorna, Rättvik 15.6 (Rolf Björk). 1 par Äppelbo, Vansbro 22.6 (Janolof Granberg). 1 par Grimsmyrheden, Malung 1.6 (Börje Dahlén). 1 par Flygfältet, Malung 24.3–16.5 (Janne Dahlén). 1 par Öje, Malung 15.6 (Bertil Helmersson). Sammanlagt åtta konstaterade häckningar, från Malung finns misstankar om ytterligare två häckande par. Fynd i övrigt har rapporterats från samtliga kommuner med följande fördelning: Avesta 5, Hedemora 12, Säter 7, Smedjebacken 2, Ludvika 13, Borlänge 26, Falun 21, Gagnef 7, Leksand 9, Rättvik 4, Mora 9, Orsa 6, Vansbro 1, Malung 11 och Älvdalen 2. Totalt 130 fynd med viss koncentration till Borlänge-Falun-området.

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* (H)

Häckningar inrapporterade enligt följande: 1 par Grangärde, Ludvika 10.6 (Claes-Göran Johansson). 1 par Vändleberget, Ludvika 10.6 (Claes-Göran Johansson). 1 par Långtäkts fäb, Falun 12.8 (Mats Jansson, Anna Hydén). 1 par Djura badplats, Gagnef 15.3–8.6 (Arne Reldin). 1 par Middagsberget Leksand 14.6 (Kalle Bergström, Bengt Oldhammer). 1 par Äppelbo, Vansbro 20.6 (Janolof Granberg). 1 par Öjsberget, Malung 9.7 (Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson).

Arten är rapporterad från samtliga kommuner sänär som på Avesta. Fynden fördelar sig på följande sätt: Hedemora 1, Säter 1, Smedjebacken 3, Ludvika 12, Borlänge 7, Falun 6, Gagnef 4, Leksand 6, Rättvik 5, Mora 6, Orsa 8, Vansbro 3, Malung 25 och Älvdalen 4.

Trädläarka *Lullula arborea* (H)

Vårfynd: 3 ex Flygfältsrakran (Södra änden), Gustafs, Säter 21.3–19.4 (Yngve Johansson, Bertil Rahm m fl). 1 ex Lönnfallet, Grängesberg, Ludvika 26.3–12.5 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex Kyrkbyfjärn, Vika, Falun 27.3 (Thomas Jågas). 1 ex Pilbacken Långshyttan, Hedemora 30.3 (Thomas Möller). 1 ex Lindånget, Orsa 26.4 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 1 ex Hötjärn, Ludvika 1.5 (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson).

Sommarfynd: 1 ex Vändleberget, Ludvika 11.6–23.6 (Håkan Olsson, Pelle Adenäs). 2 ex Galgberget, Falun 13.7 (Gunnar Johnson).

Höstfynd: 1 ex Vinäs, Mora 21.9 (Caj Runesson).

5:e året i rad som fynd görs vid Lönnfallet och senast häckning konstaterades här var 2000. Flygfältsrakran (Södra änden) Gustafs är nu uppe i 9 år i rad med sjungande individer och konstaterad häckning skedde här 1996.

Backsvala *Riparia riparia* (H)

I år var det backsvalans tur att bli riksinventerad, en art som i mellersta Sverige haft en betydande tillbakagång från 60-talet och framåt. I Dalarna gjordes inventeringar under åren 1992 till 1994 som visar på en minskning från 2924 häckande par till 2062 på 3 år. Att det är en negativ trend som fortfarande håller i sig kan man se på årets resultat, 1 279 häckningar fördelade på 41 lokaler. Häckningarna redovisas kommunvis: Hedemora 4, Ludvika 22, Borlänge 40, Gagnef 147, Leksand 354, Rättvik 22, Orsa 10, Malung 275, Älvdalen 405.

Tidigt vårfynd: 1 ex Myckeln, Älvdalen 24.4–27.4 (Magnus Åström).

Ladusvala *Hirundo rustica* (H)

Tidiga vårfynd: 12 rapporter om sammanlagt 37 ex rapporterade i slutet av april med de första observationerna gjorda 23.4 i Orsa och Borlänge.

Sena höstfynd: 1 ex Almo, Siljansnäs, Leksand 3.10 (Anders Hans). 1 ex Stora Holmsjön, Borlänge 4.10 (Håkan Sandin).

Hussvala *Delichon urbicum* (H)

Tidiga vårfynd: 2 ex Bysjön, Sör Amsberg, Borlänge 28.4 (Erik Björkbacka). 1 ex Sörbo, Aspeboda, Falun 30.4 (Börje Pettersson).

*Större piplärka *Anthus richardi* (10,1)

1 ex Öje, Malung 10.9 (*Bertil Helmersson). 3:e fyndet i kommunen.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus* (F)

Sena höstfynd: 2 IK Sör Amsberg, Borlänge 14.10 (Erik Björkbacka). 1 ex Bullsjön, Malung 19.10 (Börje Dahlén m fl).

*Skärpiplärka *Anthus petrosus* (24,2)

1 ex järnvägsområdet, Ludvika 2–4.10 (*Mikael Ohlsson, Bo Hultgren, Bertil Rahm m fl). 1 ex Vonsnäsudden, Kråkberg, Mora 4.10 (*Caj Runesson).

Skärpiplärka var länge en förstklassig raritet i Dalarna. Första fyndet gjordes 1974 vid Västermoren vid Leran, Smedjebacken. Sedan dröjde det ända till 1995 innan nästa fynd gjordes. Detta år gjordes tre fynd och var startskottet för artens uppträdande i landskapet. Uppträdandet liknar mycket det av rödstrupig piplärka. När väl ornitologer är på rätt plats vid rätt tid så hittas arten.

Den bästa tiden är i början och mitten av april och i slutet av september och nära alla fynd är gjorda i anslutning till större sjöar. Labåret 1999 då många var ute i slutet av september och spanade gjordes hela 5 fynd. Förutom årets fynd har arten därefter inte observerats under denna tid. En uppmaning är att ge sig ut under denna period och leta längs sjöstränder så kommer det med största sannolikhet visa sig att arten hoppar i